

EGE BÖLGESİ SANAYİ ODASI
AEGEAN REGION CHAMBER OF INDUSTRY

İMALAT SANAYİİNDE KAPASİTE KULLANIM DURUM RAPORU

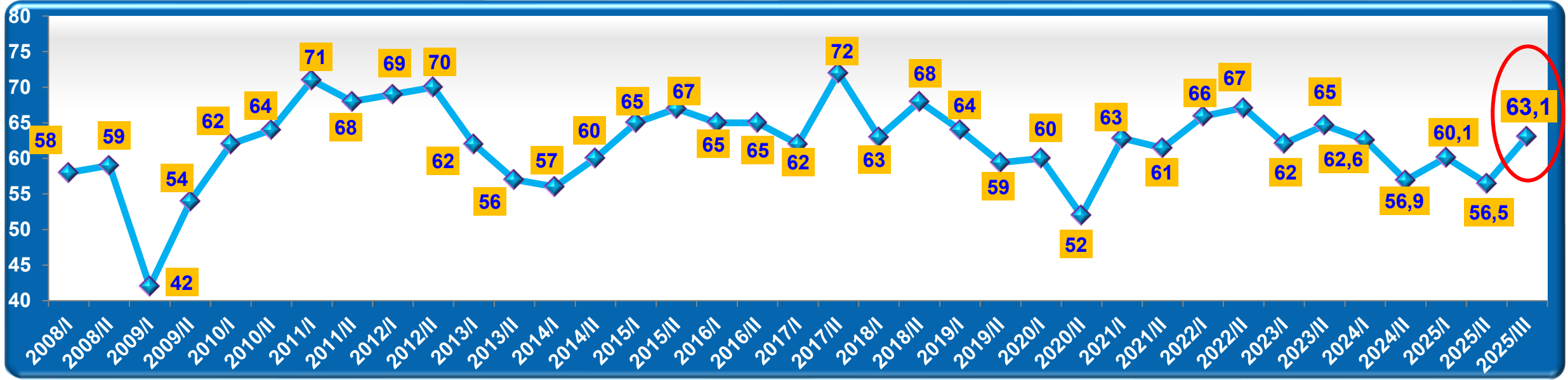
KASIM 2025

AÇIKLAMA

- Ege Bölgesi Sanayi Odası olarak; 1980 yılından bu yana **«İmalat Sanayiinde Kapasite Kullanım Durumu»** çalışmasını yürütüyoruz.
- Merkez Bankası tarafından açıklanan aylık **Kapasite Kullanım Oranı** çalışmamızın da ana sorusunu oluşturmaktadır.
- Geçmişte kitap olarak basılan çalışmayı, 2018 yılından itibaren de kapsamlı bir rapor olarak kamuoyuna sunmak istedik.
- Çalışma; mevcut çeyrekte **gerçekleşen durum** ve sonraki çeyrekte **beklentilere** ilişkin önemli fikirler vermektedir
- **78** üyemiz, **2025 yılı III. çeyrek** için hazırlanan anket çalışmasına katılmıştır.
- Çalışma, **3 ayda bir** kısa bir anket ile üyelere sorulan sorulardan derlenmektedir.

EBSO KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

Kapasite Kullanım Oranı, kullanılan üretim kapasitesinin yüzdesidir.

Kapasite Kullanımı, ekonomideki genel büyüme ve talebi yansıtmaktadır.

Değişimler; firmaların maliyet, karlılık ve nakit akışlarında değişimlere yol açtığı için yakından takip edilir.

EBSO üyelerine 3 ayda bir sorulan kapasite kullanım oranı bir önceki çeyreğe göre artarak; **2025 yılı III. çeyrekte %63,1** olarak gerçekleşmiştir. **2025 yılının üçüncü çeyreği** için ankete cevap veren firmaların **%17**'si tam kapasite ile **%83**'ü atıl kapasite ile çalıştığını belirtmiştir.

EBSO SEKTÖREL KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

YATIRIM %66,6

ARA %63,0

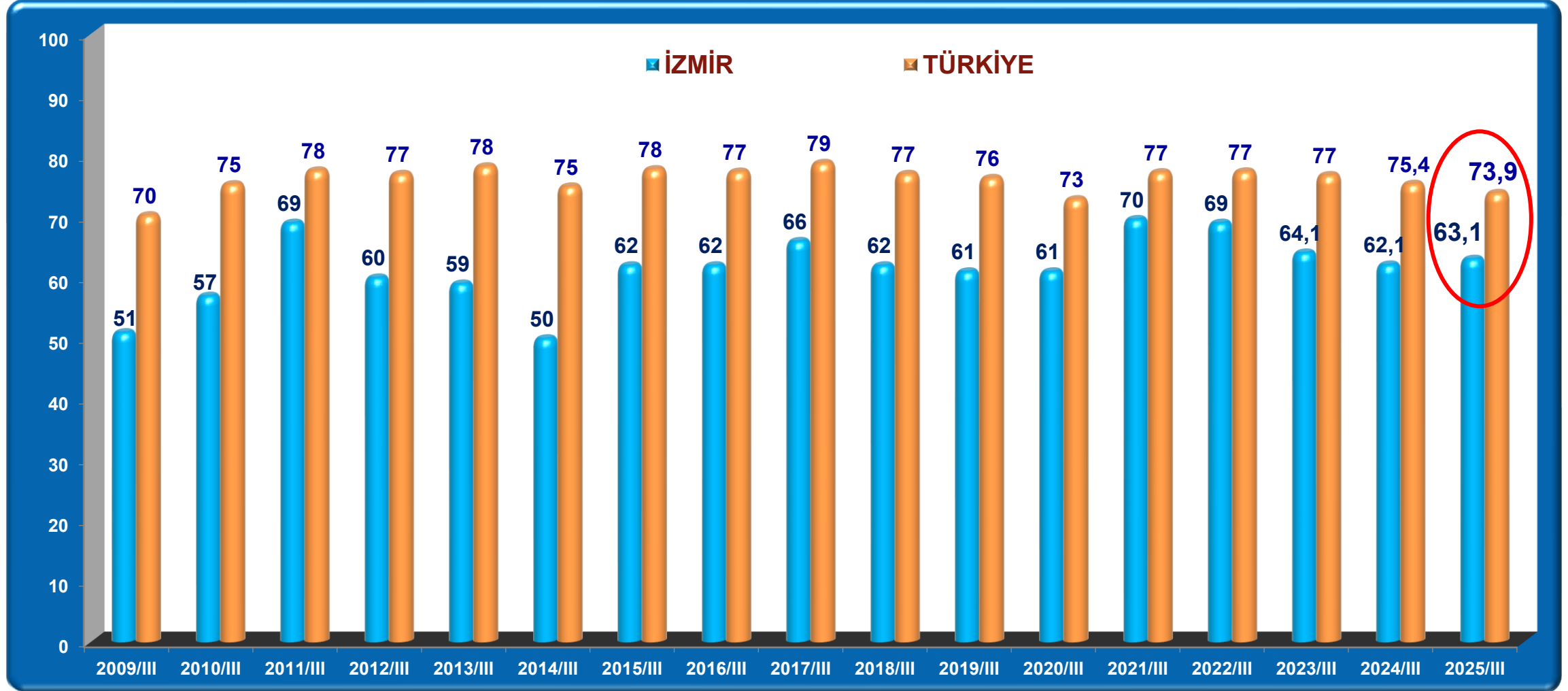
TÜKETİM %57,6

- MAKİNA SANAYİ %80,6
- ELEKTRİK-ELEKTRONİK SANAYİ %79,3
- TAŞIT VE OTOMOTİV YAN SANAYİ %59,2
- MADEN, TOPRAK, MERMER ve CAM SANAYİ %53,1

- DEMİR-ÇELİK, METAL VE DÖKÜM SANAYİ %71,7
- KİMYA VE PLASTİK ÜRÜNLER SANAYİ %67,1
- ÇEŞİTLİ İMALAT SANAYİ %58,5
- KAĞIT VE BASIM SANAYİ %58,3
- İNŞAAT SANAYİ %56,6
- AĞAÇ VE MOBİLYA SANAYİ %55,0

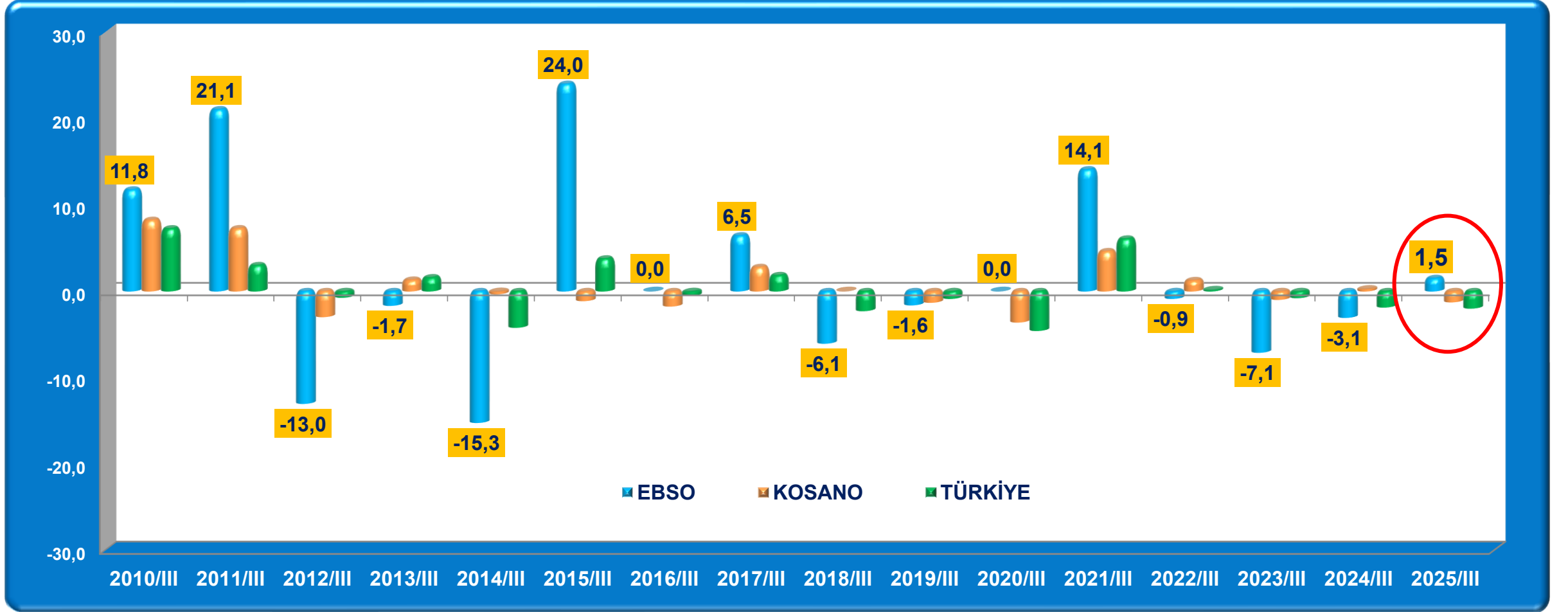
- TEKSTİL VE DERİ ÜRÜNLERİ SANAYİ %59,8
- GIDA SANAYİ %51,0

III. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

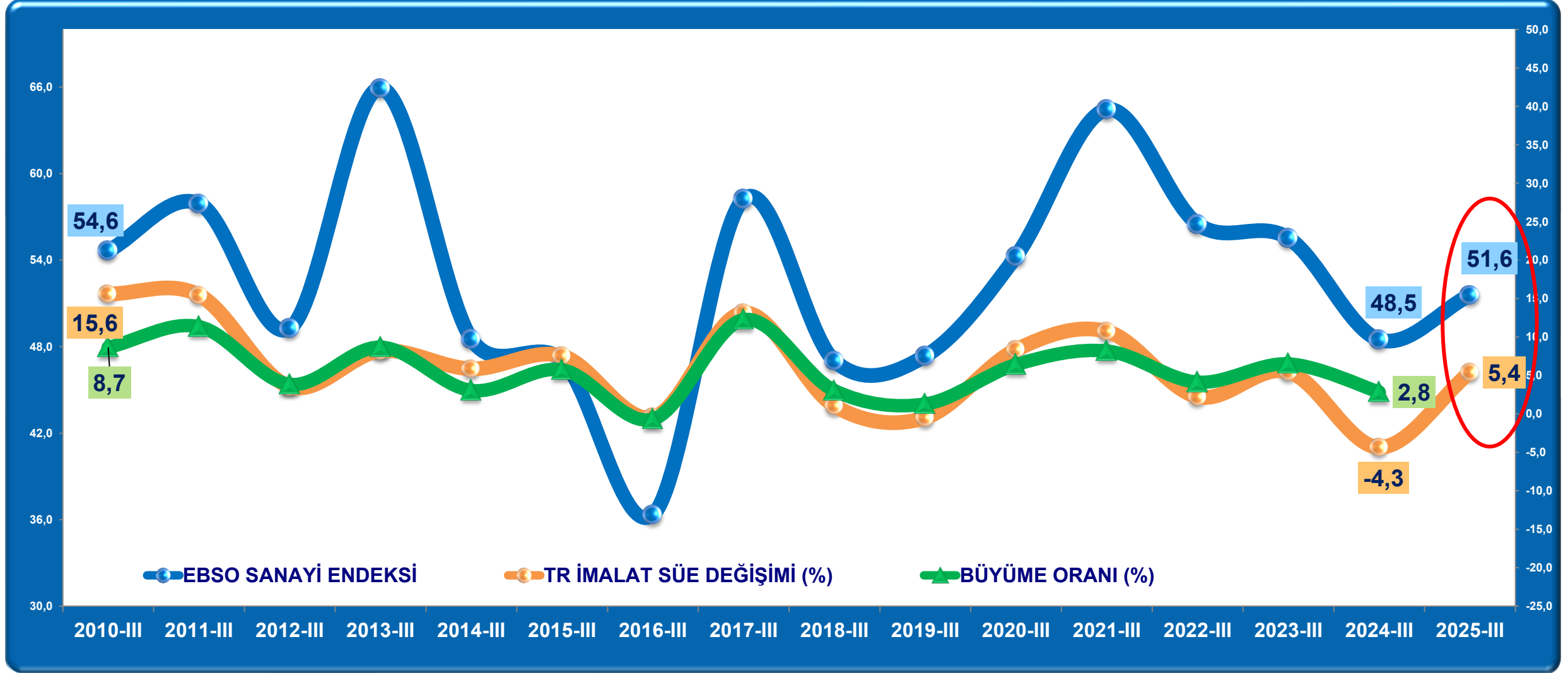
Son 10 yılın kapasite kullanım oranı ortalaması; EBSO üyelerinde %63,1, Türkiye genelinde %76'dır.

III. ÇEYREK KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2025 yılı III. çeyrek kapasite kullanım oranı, 2024 yılı III. çeyrek ile kıyaslandığında **%1,5** artış yaşandığı görülmektedir.

EBSO SANAYİ ENDEKSİ&İMALAT SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİ&BÜYÜME ORANI İLİŞKİSİ

Üçüncü çeyrekler itibarıyla, **EBSO Sanayi Endeksi** ile **Türkiye geneli Büyüme Oranı** arasındaki korelasyon **%80'dir**.

KARŞILAŞTIRMALI KAPASİTE KULLANIM ORANI (%)

2025

YILI

III.

ÇEYREK

%73,9

TÜRKİYE

%70,4

KOSANO

%63,1

EBSO

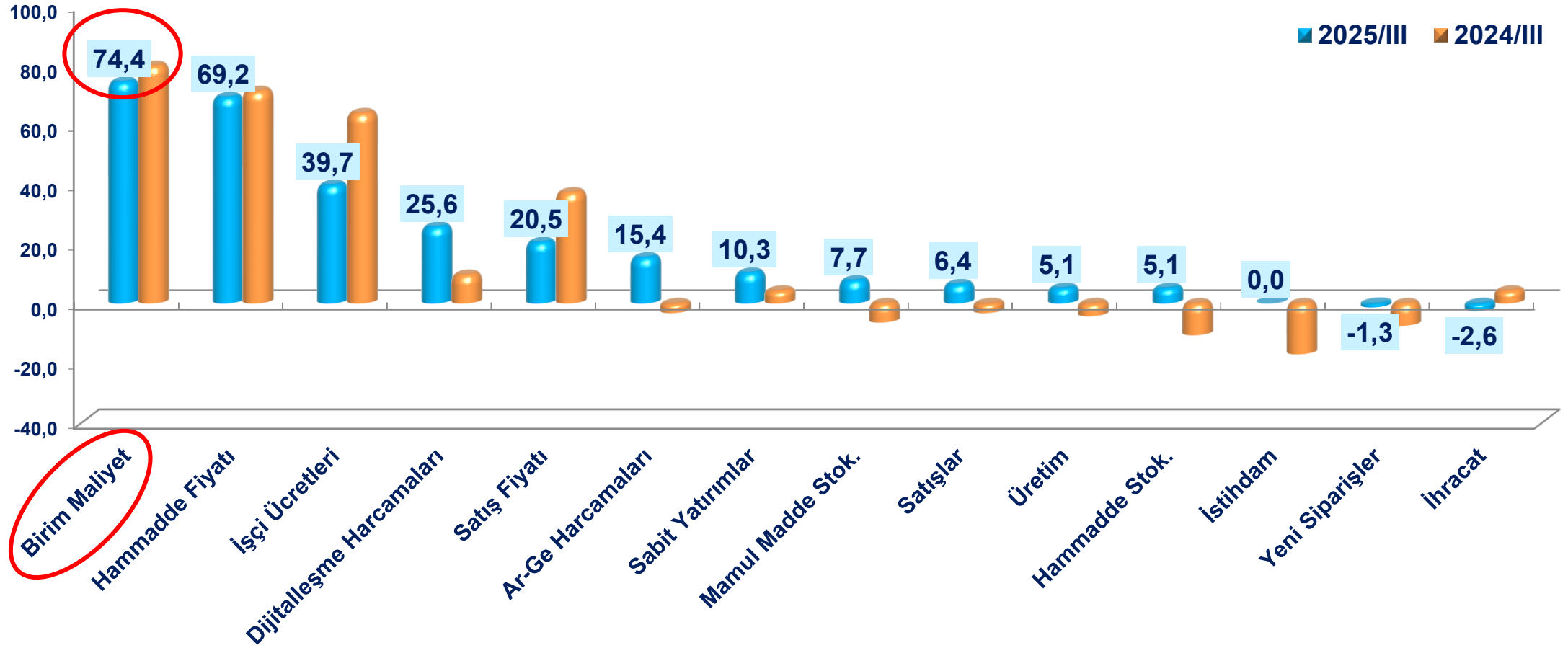
EBSO üyelerinin kapasite kullanım oranının daha düşük görünmesi, teknik olarak işletmelerin geleceği düşünerek gereğinden büyük kurulması ile ilişkilendirilebilir. **Bir önceki yılın aynı çeyreğine göre; Türkiye genelinde 1,5 puan ve Kocaeli'deki çalışmada 0,9 puan azalış, EBSO'nun çalışmasında 0,9 puan artış gözlenmiştir.**

2025 YILI III. ÇEYREK AÇIKLANAN VERİLER

EKONOMİK GÖSTERGELER - TÜRKİYE	2025/II	2025/III	DEĞİŞİM (%)
Euro	43,8	47,5	8,5
Yİ ÜFE (%)	23,4	25,3	8,3
Dolar	38,7	40,7	5,2
Karşılıksız İşlemi Yapılan Çekler (Adet)	78.955	80.723	2,2
Ekonomik Güven Endeksi	96,7	97,4	0,8
Karşılıksız İşlemi Yapıldıktan Sonra Ödenen Çekler (Adet)	13.388	7.693	-42,5
TÜFE (%)	36,1	33,3	-7,9
Reel Kesim Güven Endeksi	101,6	100,3	-1,3
PMI	47,1	46,6	-1,1
Kapasite Kullanım Oranı (%)	74,6	73,9	-1,0
Tüketici Güven Endeksi	84,6	83,9	-0,8

2025 yılı III. çeyrek verileri, bir önceki çeyrek ile kıyaslandığında; karşılıksız işlemi yapıldıktan sonra ödenen çekler (adet), tüfe, reel güven endeksi, PMI, kapasite kullanım oranı ve tüketici kesim güven endeksinde azalış gözlenmiştir.

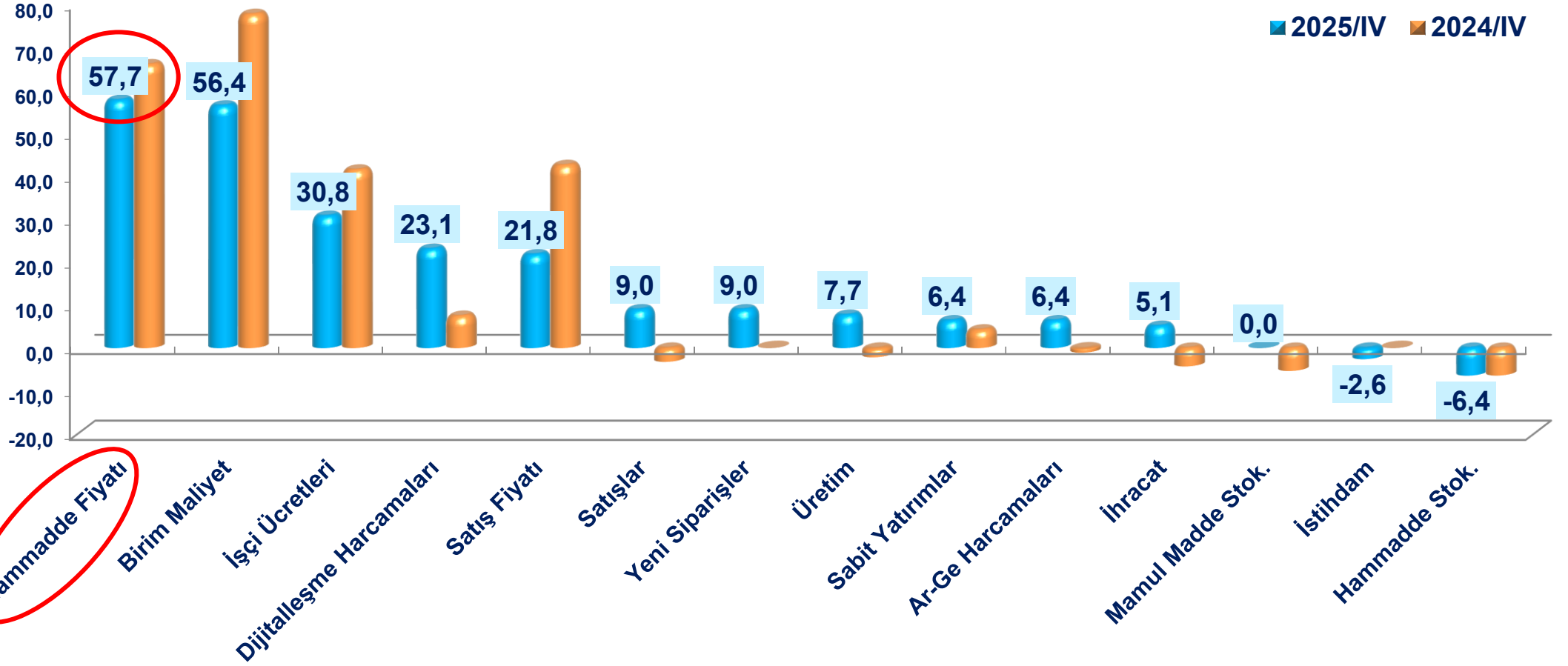
2025 YILI III. ÇEYREKTE NET GERÇEKLEŞME

Net gerçekleşme; ilgili başlıklarda gerçekleşen artış ve azalışın farkından elde edilir.

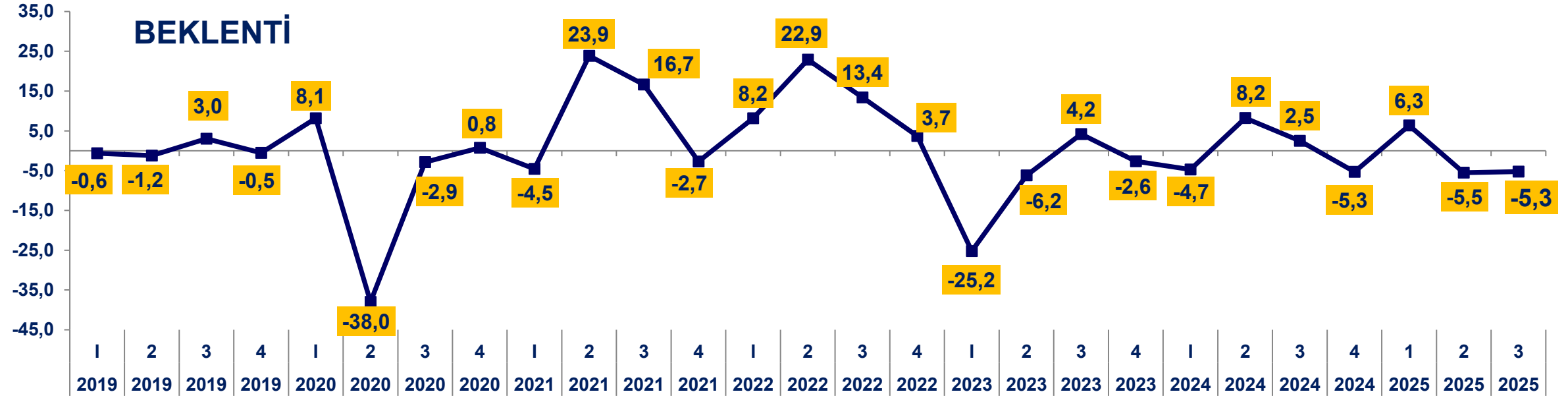
Üyelerin **%74,4**'ü **2025 yılı üçüncü çeyreğinde** ilk sırada **birim maliyetlerin** arttığını ifade etmiştir. Onu, hammadde fiyatları ve işçi ücretleri izlemiştir.

2025 YILI IV. ÇEYREK İÇİN NET BEKLENTİLER

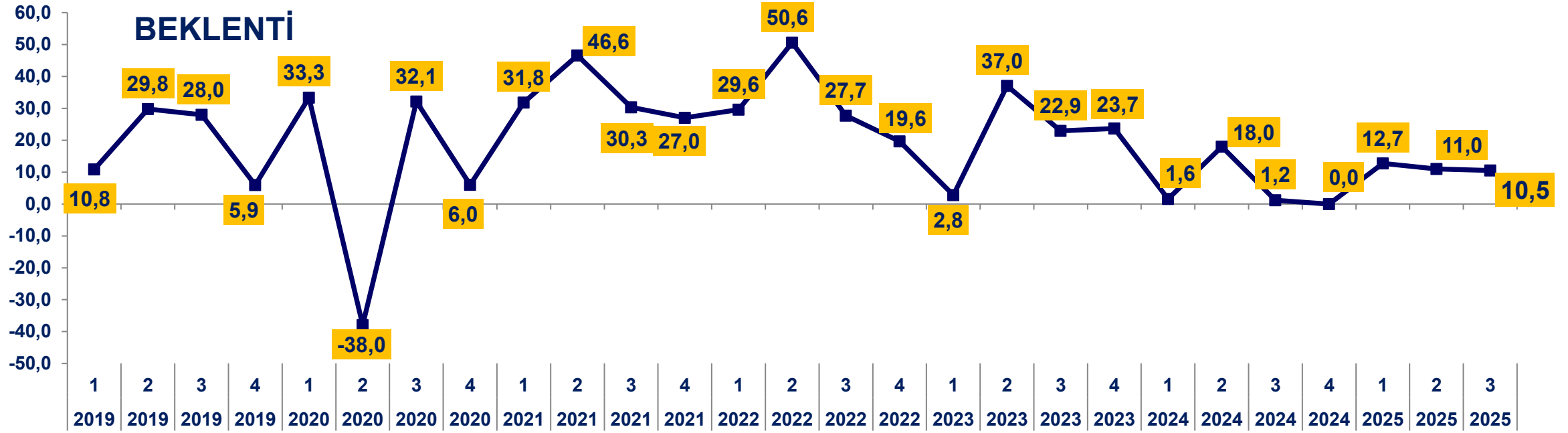

Üyelerin **%57,7**'si **2025 yılının dördüncü çeyreğinde hammadde fiyatlarının** ilk sırada artacağını, birim maliyetin ve işçi ücretlerinin bunu izleyeceğini belirtmiştir.

MAMUL MADDE STOK BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

YENİ SİPARİŞLERDE BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

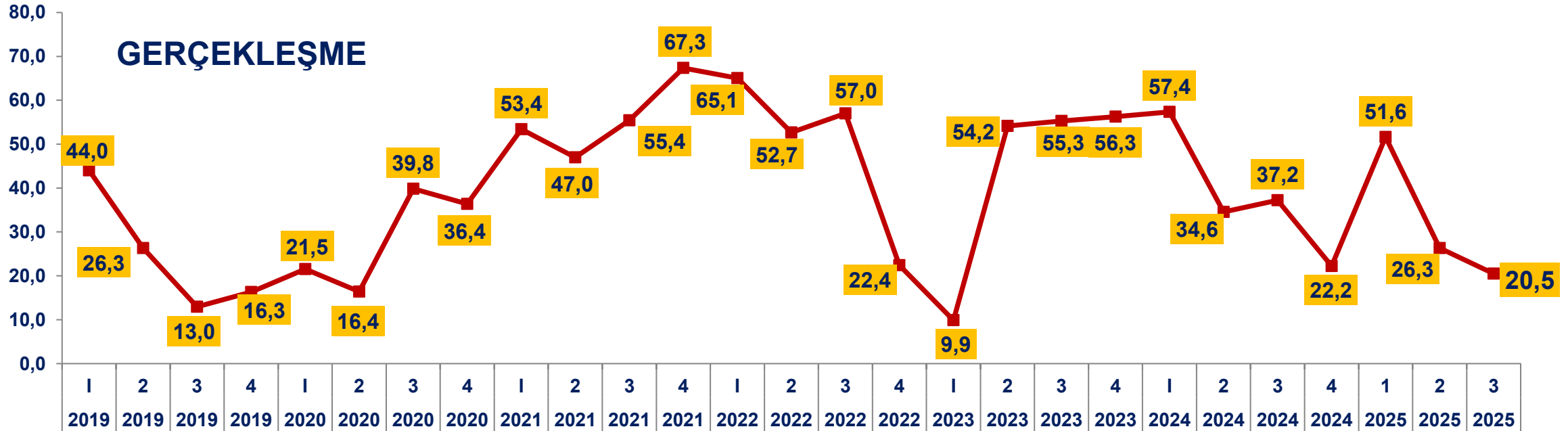

SATIŞ FİYATLARI BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

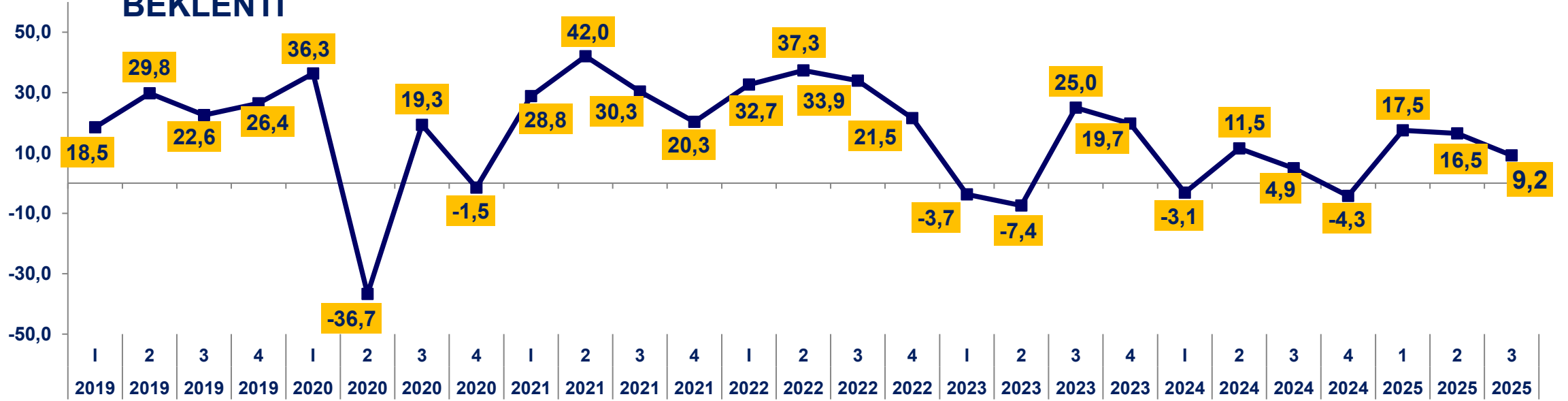

GERÇEKLEŞME

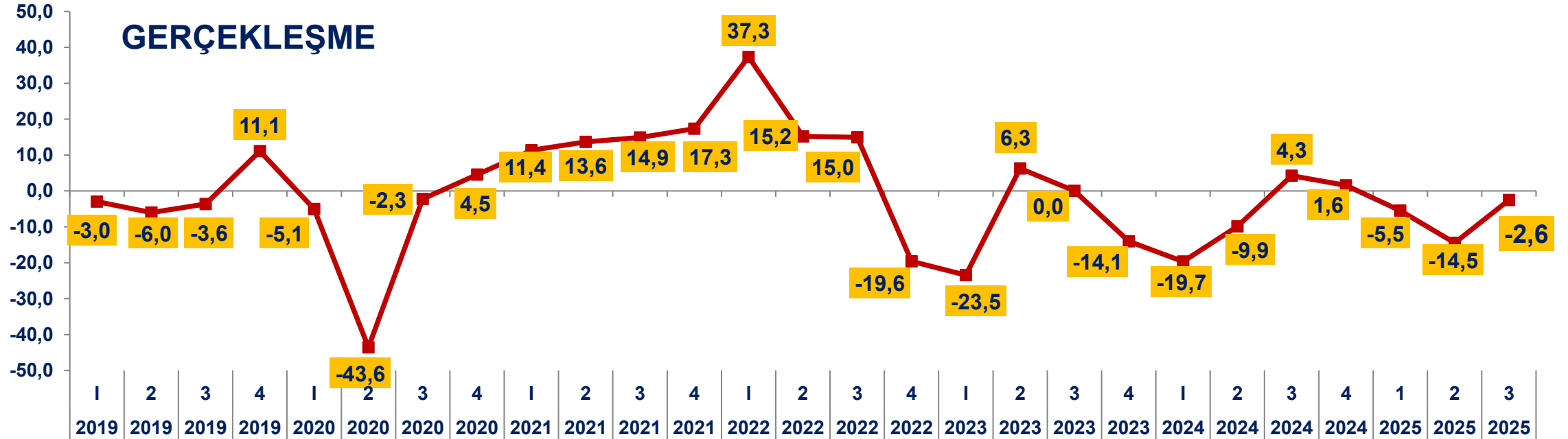

İHRACAT BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

BEKLENTİ

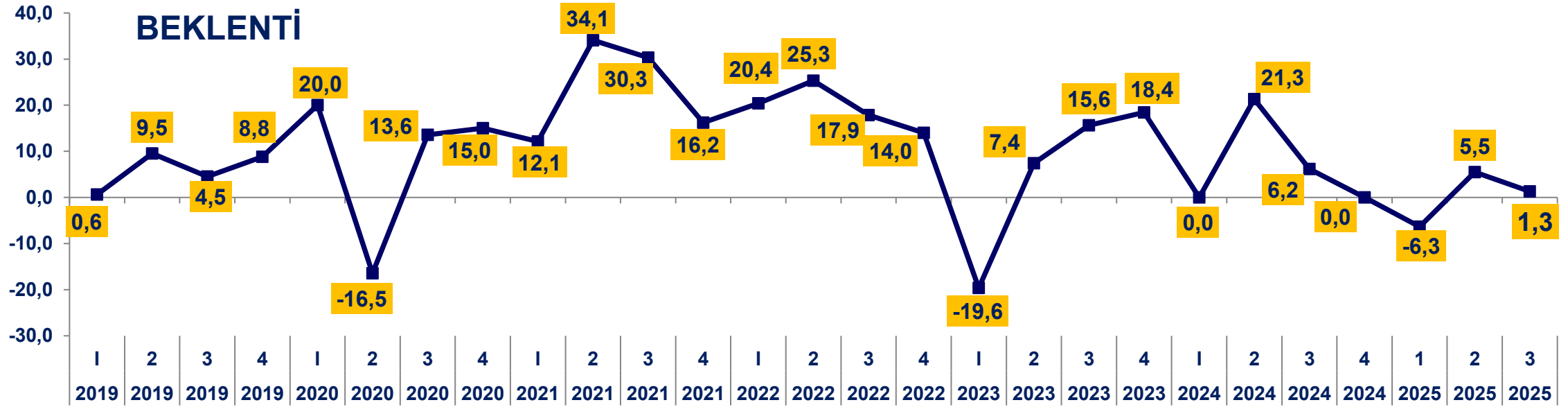

GERÇEKLEŞME

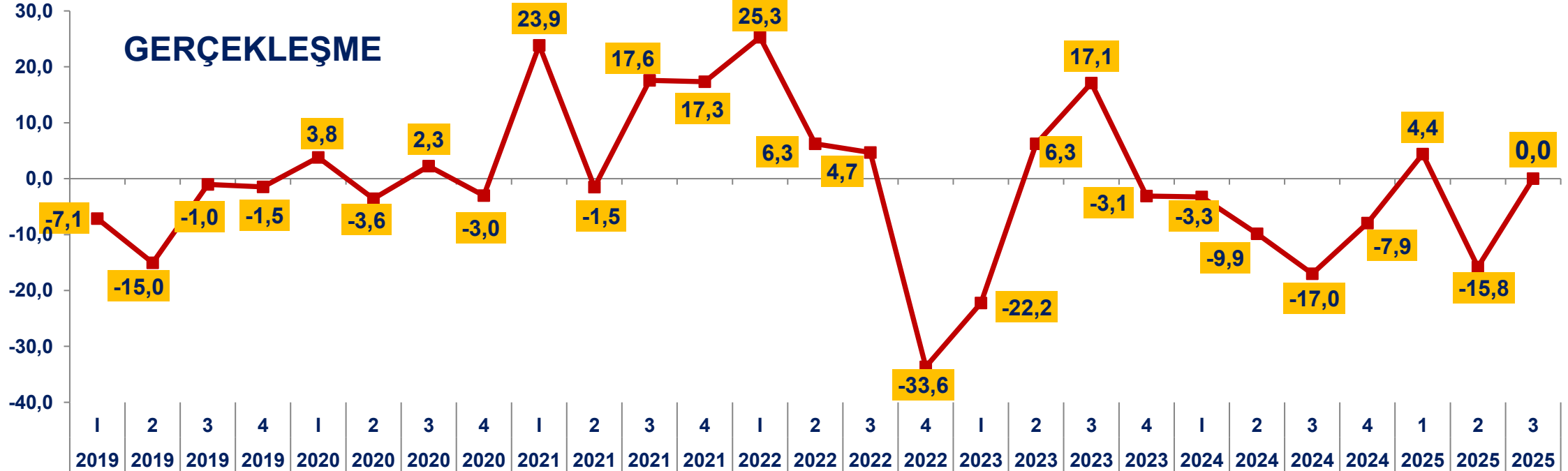

İSTİHDAM BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

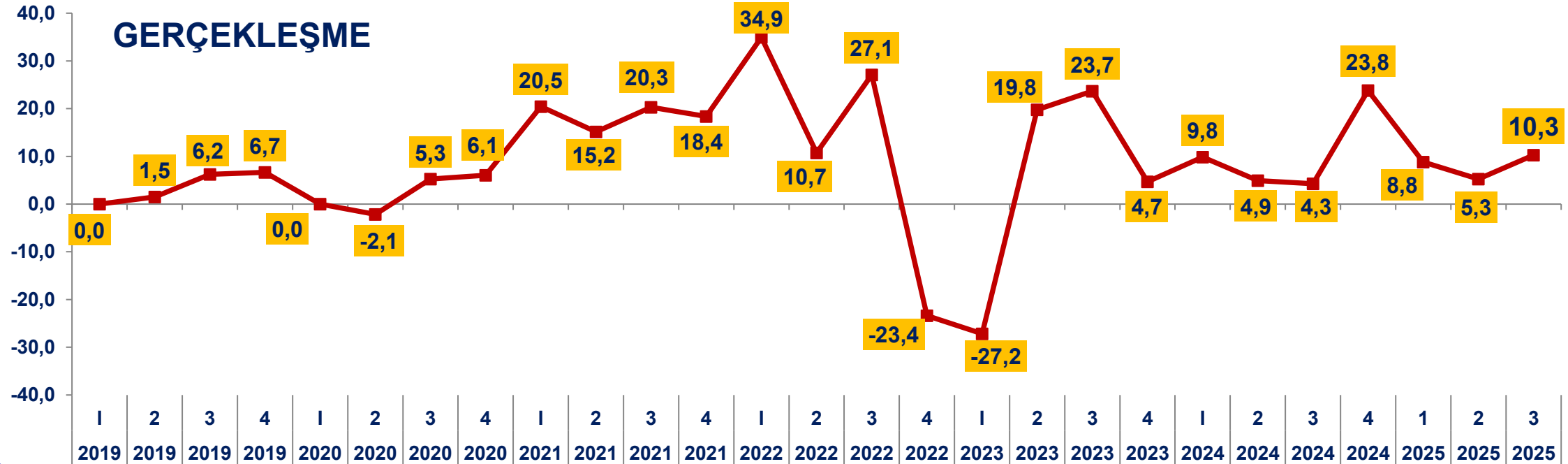
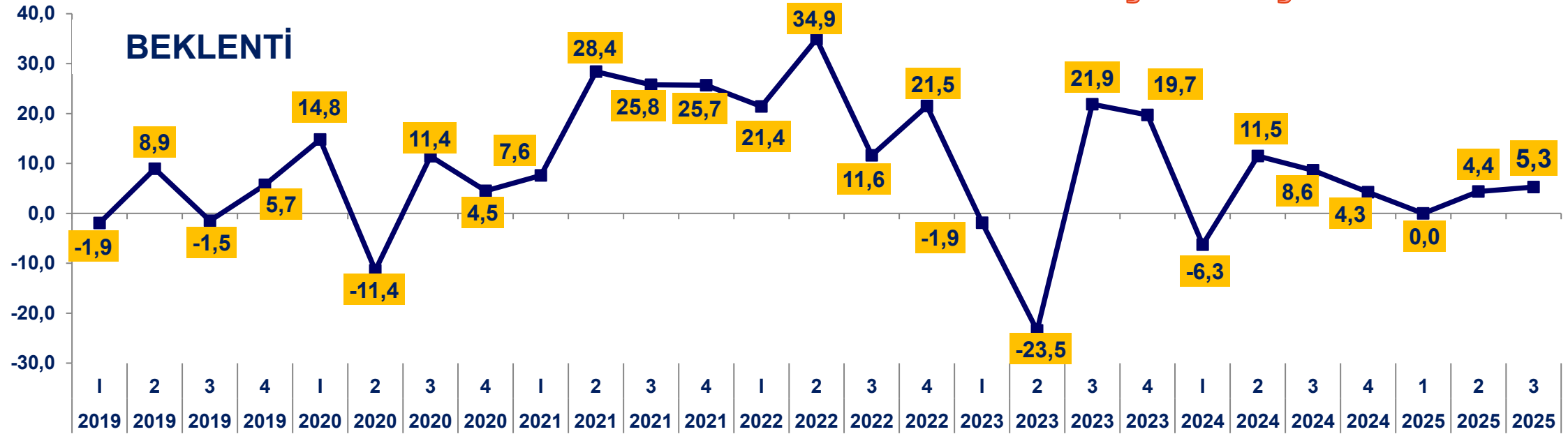
BEKLENTİ

GERÇEKLEŞME

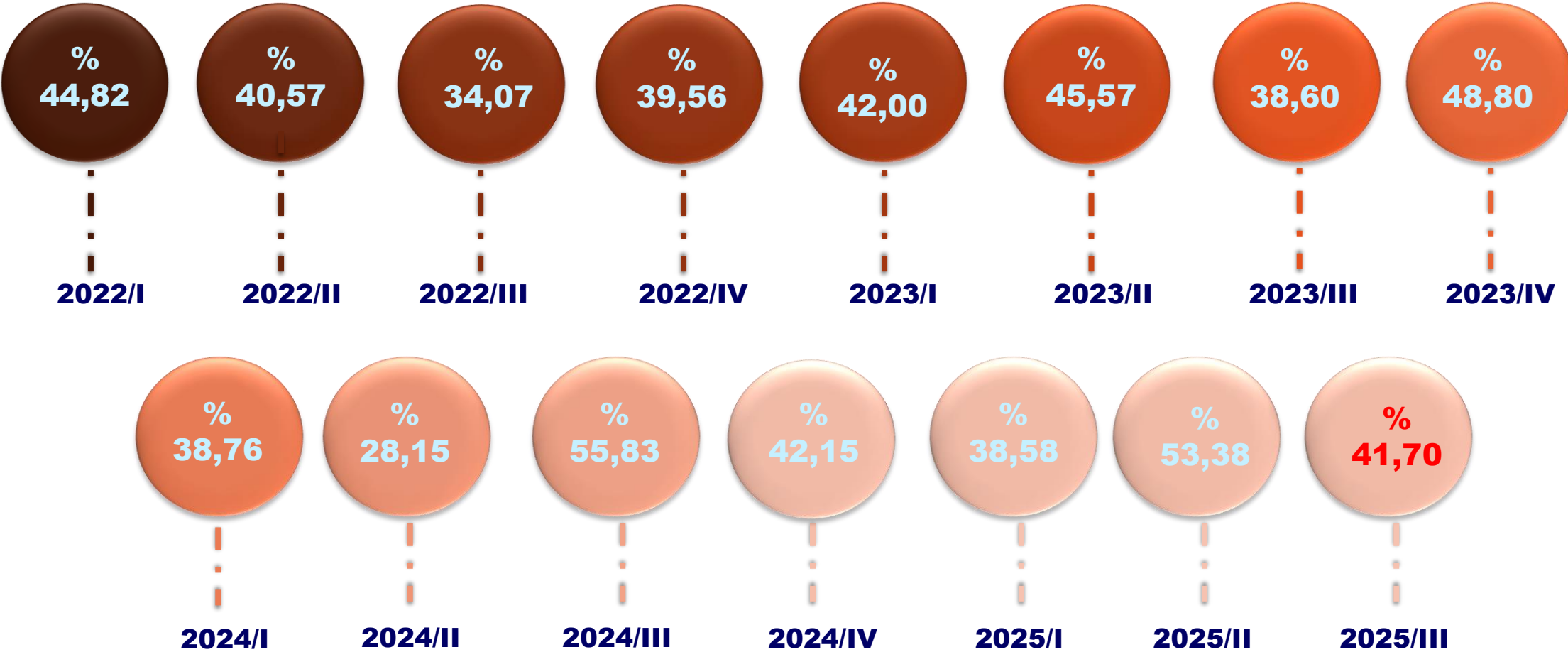

SABİT YATIRIMLAR BEKLENTİ & GERÇEKLEŞME

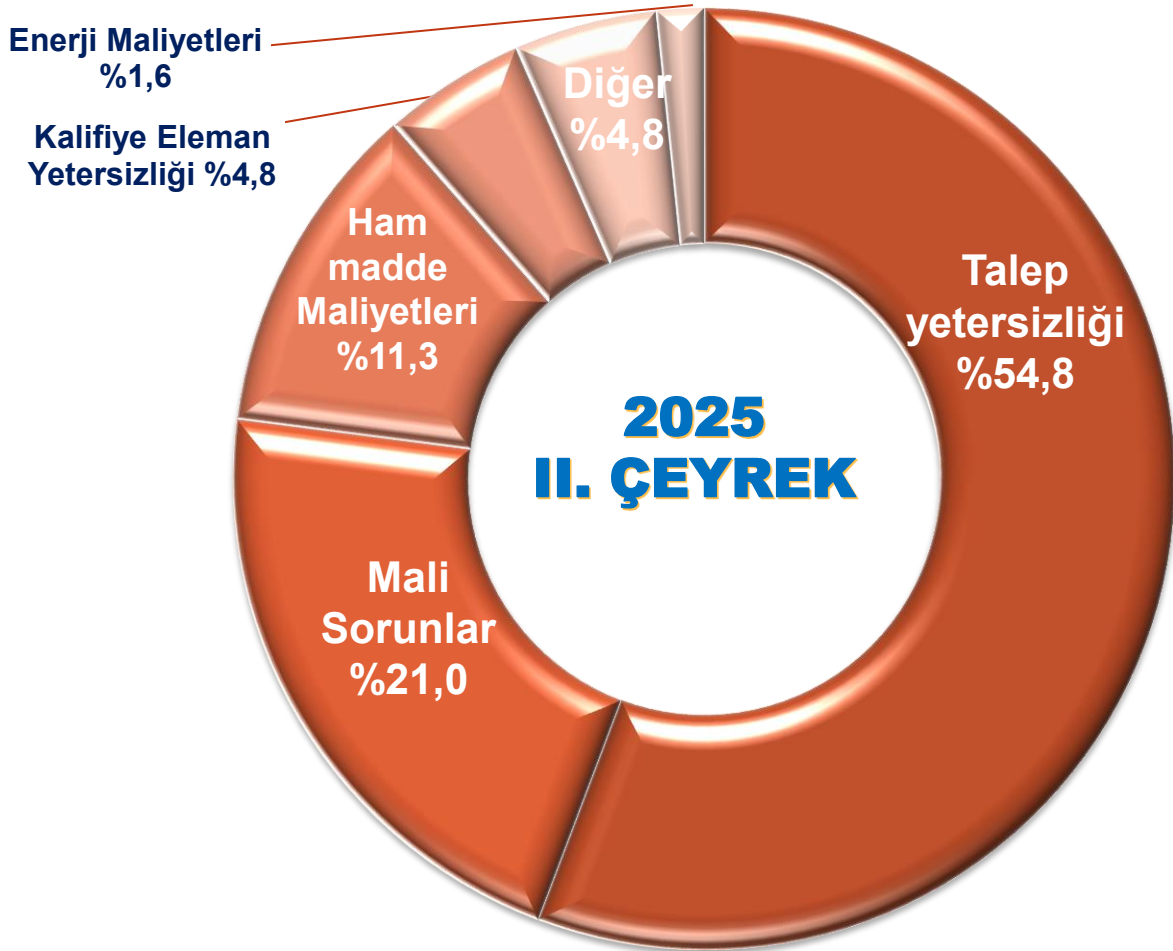

FASON ÜRETİM PAYI (%)

2025 yılı üçüncü çeyrekte fason üretim oranı **%41,70** olarak gerçekleşmiştir.

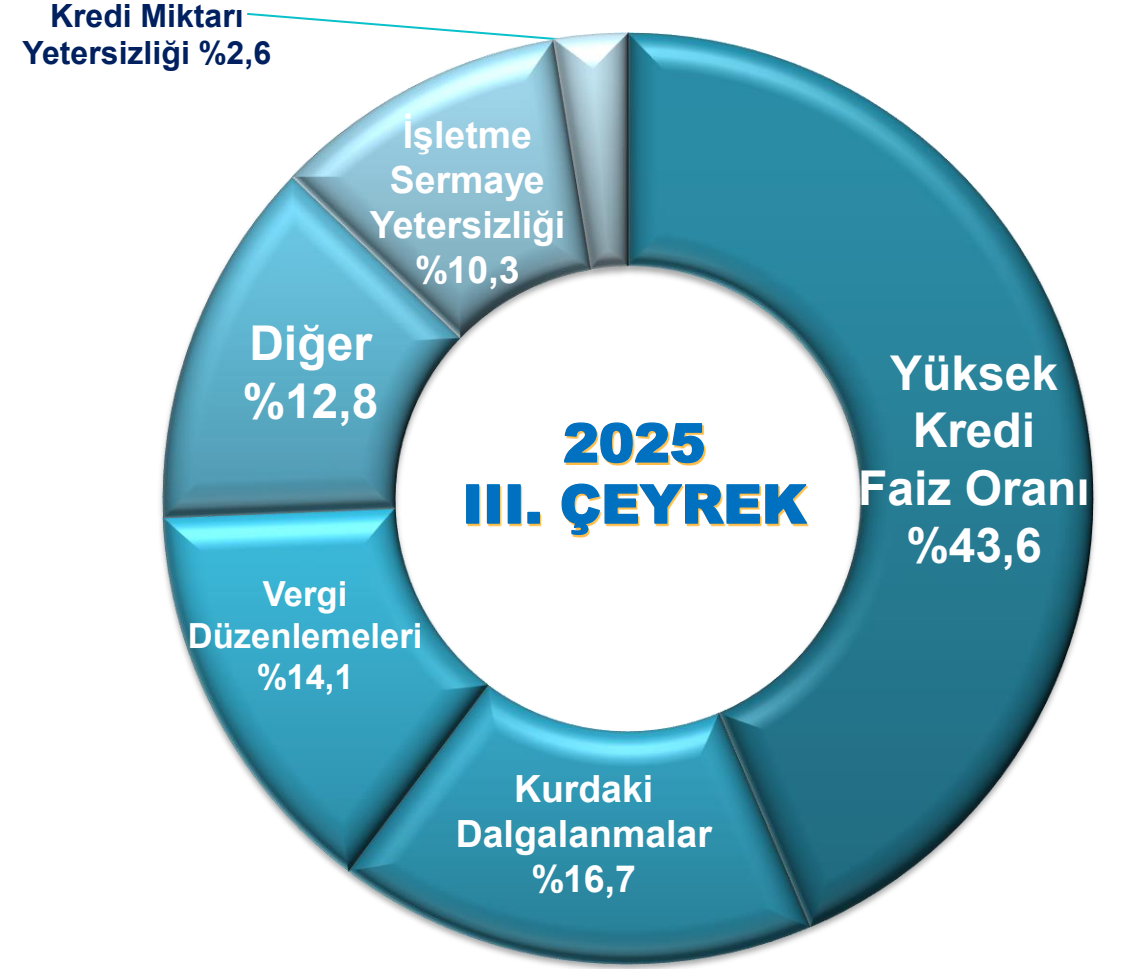
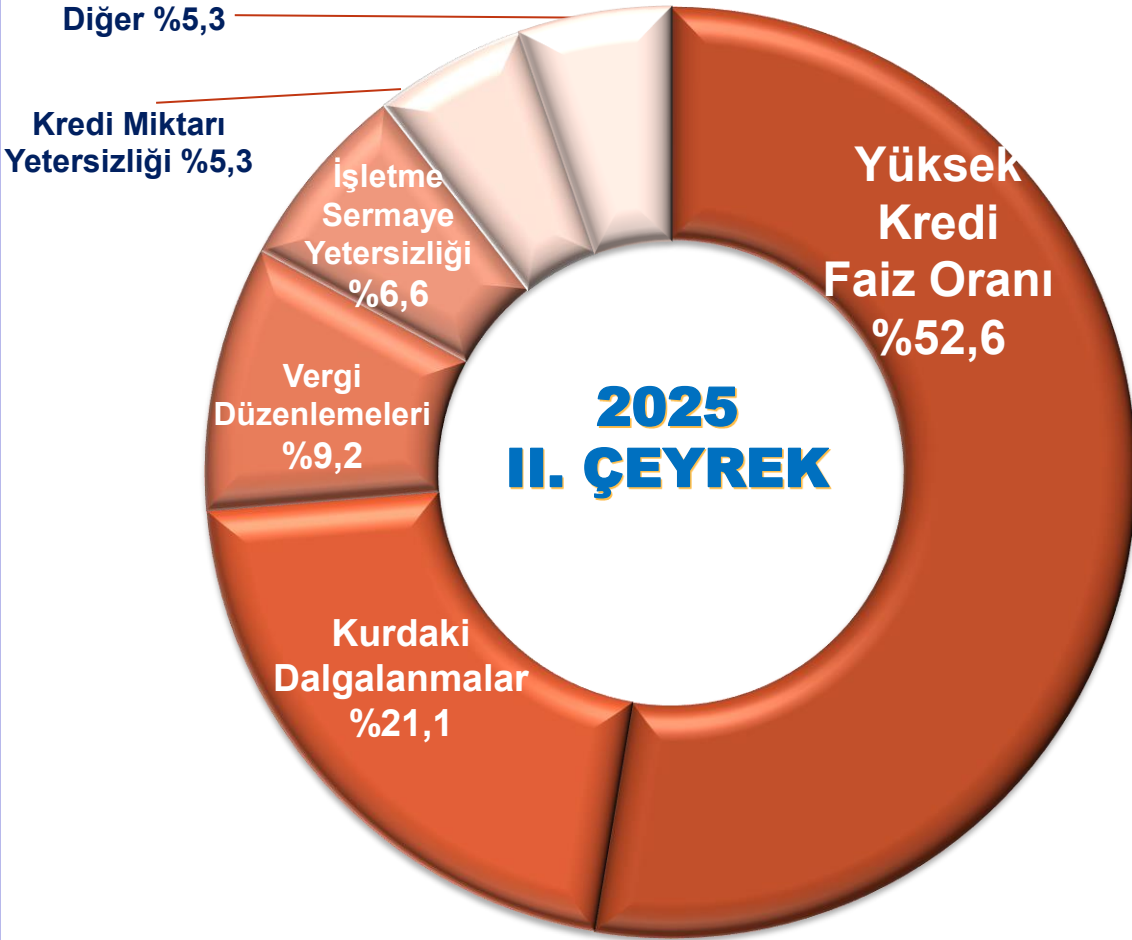

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

2025 yılının üçüncü çeyreği için ankete cevap veren firmaların **%55,4**'ü **talep yetersizliğini** atıl kapasite ile çalışmada öncelikli olarak göstermektedir. İkinci sırada **%12,3** ile **hammadde maliyetleri** ve üçüncü sırada **%10,8** ile **mali sorunlar** yer almıştır.

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

2025 yılı III. çeyrekte mali sorunların nedenleri;

%43,6 ile ilk sırada **Yüksek Kredi Faiz Oranı**, ikinci sırada **%16,7** ile **Kurdaki Dalgalanmalar**, üçüncü sırada **%14,1** ile **Vergi Düzenlemeleri** gelmektedir.

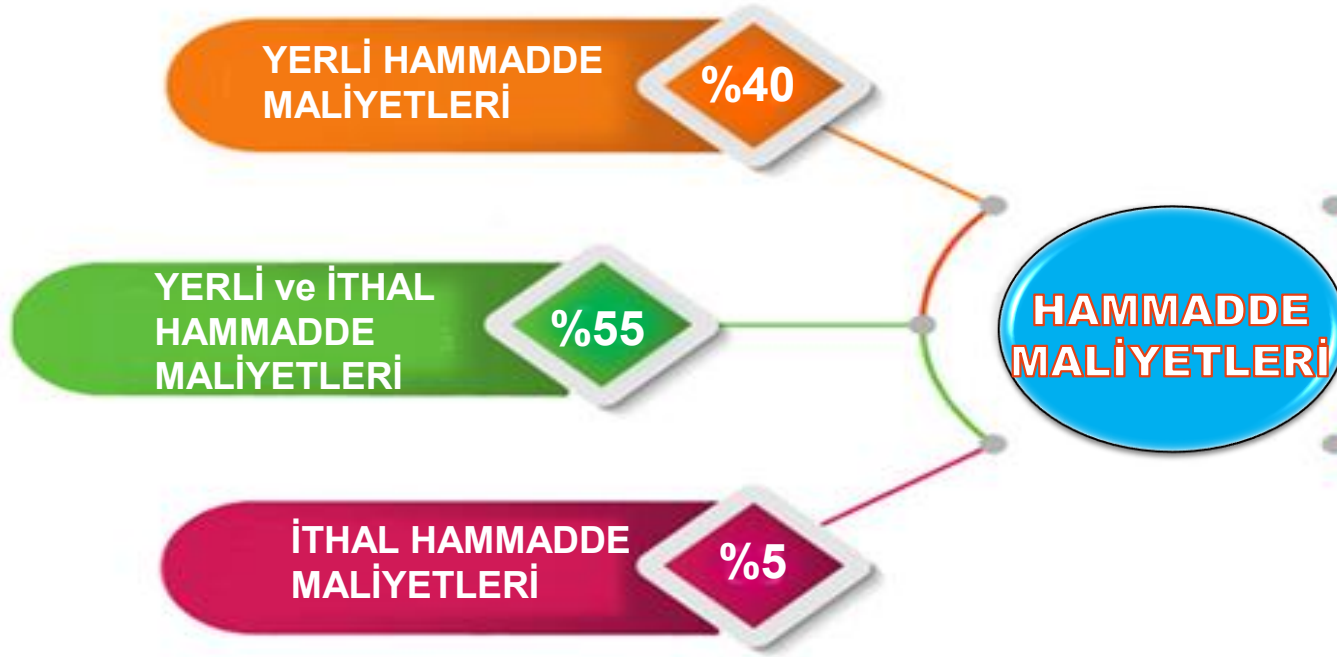
TALEP YETERSİZLİĞİ SEBEPLERİ

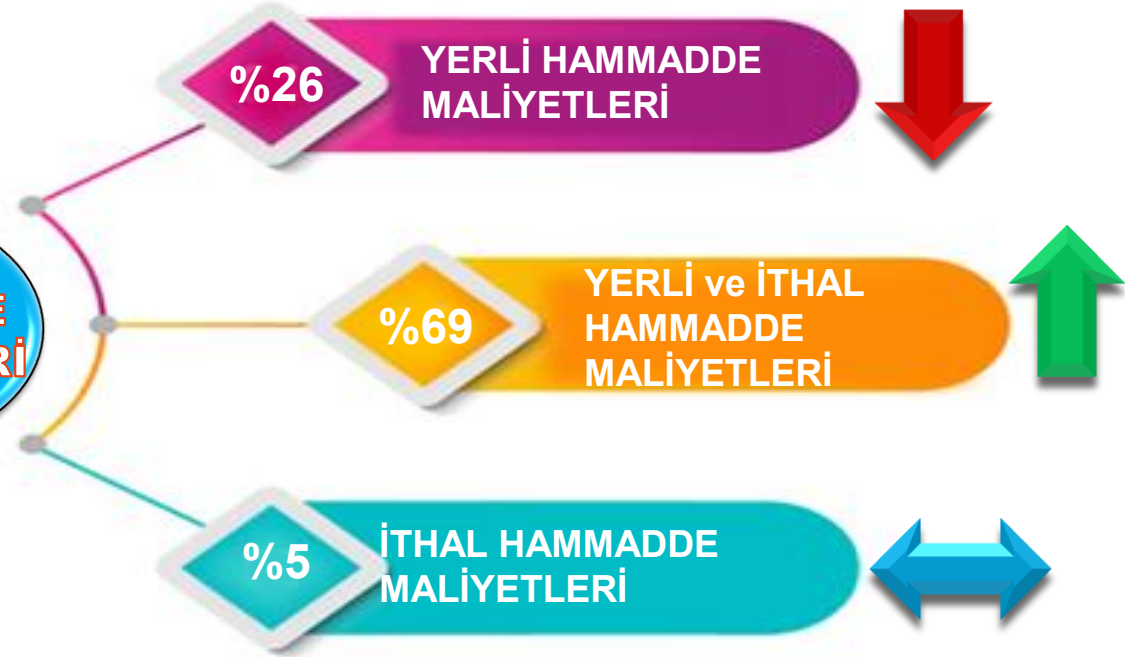
Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden ilk sırada gösterilen talep yetersizliğinde **2025 yılı üçüncü çeyrekte** firmaların **%58**'i **iç ve dış talep yetersizliğinin birlikte yaşandığını** belirtmiştir.

HAMMADDE MALİYETLERİ

2025/II

2025/III

Atıl Kapasite ile çalışma nedenlerinden 2. sırada gösterilen hammadde maliyetlerinde **2025 yılı üçüncü çeyrekte** firmaların, **%69'u hem yerli hem de ithal hammadde temininde** sorun yaşadığını belirtmiştir.

EK TABLO 1

ATIL KAPASİTE İLE ÇALIŞMA NEDENLERİ

(%)	Mali Sorunlar	Talep Yetersizliği	Hammadde Maliyetleri	Enerji Maliyetleri	Kalifiye Eleman Yetersizliği	Diğer
2022/III	16,7	37,5	23,6	9,7	6,9	5,6
2022/IV	10,6	25,8	25,8	12,1	10,6	15,2
2022/YILLIK	16,9	30,2	23,6	8,9	7,5	12,6
2023/I	12,7	44,4	19,0	9,5	9,5	4,8
2023/II	25,0	29,2	26,4	4,2	2,8	12,5
2023/III	14,5	35,5	12,9	8,1	9,7	19,4
2023/IV	7,5	54,7	18,9	1,9	9,4	7,5
2023/YILLIK	14,9	41,0	19,3	5,9	7,9	11,1
2024/I	21,2	40,4	21,2	1,9	13,5	1,9
2024/II	21,9	39,1	14,1	1,6	6,3	17,2
2024/III	23,7	38,2	7,9	3,9	7,9	18,4
2024/IV	17,3	59,6	9,6	1,9	3,8	7,7
2024/YILLIK	21,0	44,3	13,2	2,3	7,9	11,3
2025/I	32,9	43,8	9,6	4,1	5,5	4,1
2025/II	21,0	54,8	11,3	1,6	4,8	4,8
2025/III	10,8	55,4	12,3	4,6	6,2	10,8

EK TABLO 2

MALİ SORUNLARIN NEDENLERİ

(%)	Yüksek Kredi Faiz Oranları	Kredi Miktarı Yetersizliği	İşletme Sermaye Yetersizliği	Vergi Düzenlemeleri	Kurdaki Dalgalanmalar	Diğer
2022/III	22,4	15,0	11,2	2,8	41,1	7,5
2022/IV	25,8	11,2	11,2	5,6	30,3	15,7
2022/YILLIK	25,8	9,5	8,1	3,6	42,9	10,2
2023/I	28,4	16,0	11,1	7,4	27,2	9,9
2023/II	28,1	14,6	9,4	6,3	27,1	14,6
2023/III	46,1	9,2	6,6	1,3	27,6	9,2
2023/IV	39,5	1,3	2,6	9,2	25,0	6,6
2023/YILLIK	35,5	10,3	7,4	6,1	26,7	10,1
2024/I	63,9	4,9	9,8	3,3	14,8	3,3
2024/II	59,3	4,9	7,4	3,7	11,1	13,6
2024/III	50,0	3,2	7,4	4,3	25,5	9,6
2024/IV	54,0	4,8	4,8	7,9	23,8	4,8
2024/YILLIK	56,8	4,5	7,4	4,8	18,8	7,8
2025/I	59,3	2,2	4,4	11,0	19,8	3,3
2025/II	52,6	5,3	6,6	9,2	21,1	5,3
2025/III	43,6	2,6	10,3	14,1	16,7	12,8

EK TABLO 3

FASON ÜRETİM

DÖNEM	FASON ÜRETİMİN TOPLAM ÜRETİM İÇİNDEKİ PAYI (%)
2021/III	48,45
2021/IV	36,76
2022/I	44,82
2022/II	40,57
2022/III	34,07
2022/IV	39,56
2023/I	42,00
2023/II	45,57
2023/III	38,60
2023/IV	48,80
2024/I	38,76
2024/II	28,15
2024/III	55,83
2024/IV	42,15
2025/I	38,58
2025/II	53,38
2025/III	41,70